

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

PEDAGOŠKI INŠTITUT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

»Krepitev socialnih in državljanskih kompetenc strokovnih delavcev«

Le z drugimi smo

Dr. Klara Kožar Rosulnik
ISIM, ZRC SAZU

MEDKULTURNOST: *Kako jo razumeti in
razvijati v vrtcih in šolah*

Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Vsebina

- Kulturna raznolikost
- Kaj je medkulturnost?
- Kultura in identiteta
- Kako razvijati medkulturnost v naših vrtcih, šolah?
- Kako lahko učitelj razvija medkulturnost v svojem razredu?
- Delavnica: razvijanje novih metod dela, ki razvijajo in krepijo medkulturnost.

Kulturna raznolikost

- Kulturna heterogenost in medkulturni stiki posledica gibanja prebivalstva;
- intenzivnost medkulturnih stikov narašča od kolonizacije in vse do sodobnih procesov globalizacije;
- tudi Slovenija dežela priseljevanja in izseljevanja;
- posledica migracijskih tokov – multikulturalnost (obstoj etnične heterogenosti in kulturnih razlik).

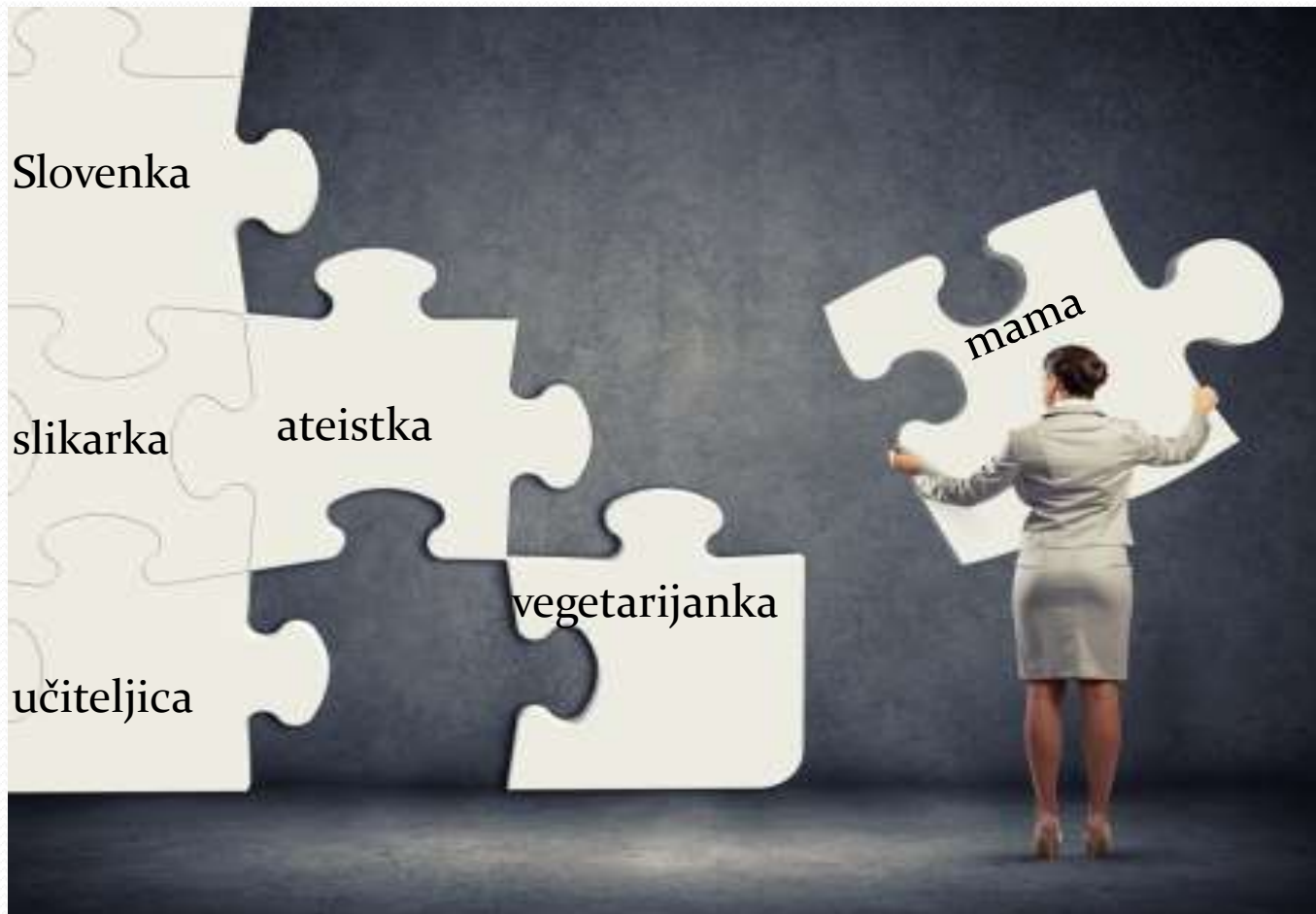
Medkulturnost

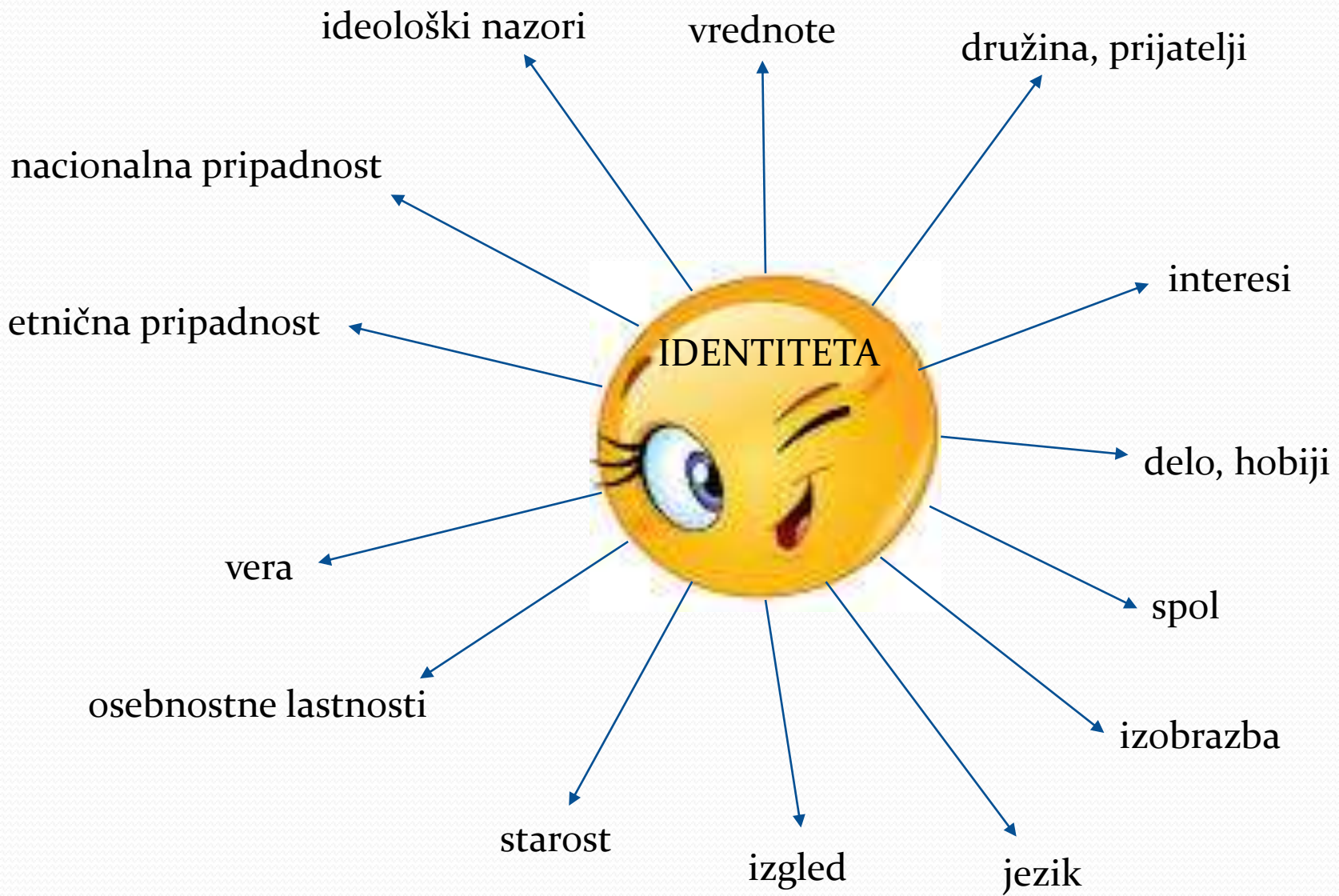
- Interkulturnost – medkulturnost
- Predpona *inter-* (slv. *med-*) govori o povezanosti najmanj dveh sestavin, vpletenosti ene v drugi ter o njunem razmerju, soodvisnosti in vzajemnem delovanju.
- Medkulturna družba pomeni *sožitje* med ljudmi in temelji na svobodi, spoštovanju sočloveka, strpnosti, enakosti, pravičnosti, solidarnosti, odgovornosti, sodelovanju, participaciji.
- V **medkulturni družbi** različne kulture, narodi, vere ne le sobivajo, pač pa *sodelujejo, se (s)poznavajo, priznavajo, dopolnjujejo.*

Kultura

- Kultura = lat. »colere« (gojiti) – kar je ustvaril človek (v nasprotju s stvarmi, ki so prisotne v naravi);
- pomemben korak pri razumevanju in sobivanju v medkulturni družbi – kultura kot posameznikov način življenja (vrednote, norme, religija, jezik, tradicija,...);
- kultura kot temelj človekove identitete (podlaga za oblikovanje naše lastne zavesti; kdo smo?).

Identiteta: spreminjajoča se in mnogoplastna

Medkulturnost v vrtcih, šolah

- Socialni sistem z velikim vplivom na razvoj posameznika;
- priprava na življenje v kulturno pluralni družbi;
- naloga vrtca in šole je pomagati učencem razviti kompetence – zavest, znanje in spretnosti – za življenje v kulturno pluralni družbi;
- medkulturna vzgoja tesno povezana s socializacijo.

Vrtec

- Proces primarne socializacije;
- otrokova identiteta se aktivno oblikuje v odnosu do t.i. „pomembnega drugega“;
- odprtost za zunanje vplive (težnja po posnemanju);
- vloga vzgojitelja;
- spoznavanje različnosti skozi socialne igre in izkušnje.

Šola

- Medkulturna vzgoja
- Ustvarjanje okolja, v katerem:
- verski, spolni, socialni ali kulturni izvor učencev in učiteljev niso razlog za segregacijo;
- se upošteva kulturna različnost učencev, se jo sprejema kot prednost;
- ni pritiskov, naj se učenci manjšine oziroma nekega kulturnega izvora odpovedo svoji identiteti.

Kako?

- Individualizacija šole in posameznika;
- enakopravnost pri komuniciranju, sprejemanju in odločanju;
- neizpostavljanje razlik – ugotavljanje, kaj nam je skupnega – sodelovanje in solidarnost;
- dialoškost;
- razvijanje medkulturnih zmožnosti (empatija);
- medkulturnost kot pedagoško-didaktično načelo

(razvoj enakopravnejšega odnosa do drugih kultur; pogled na drugačnega kot enakopravnega; vodenje pedagoškega procesa tako, da omogoča realnejši uspeh manjšinskih skupin; razvoj skupnostnih vrednot).

Povezovanje z okoljem in s starši

- Medkulturna vzgoja je povezana s socializacijo;
- oblikuje in vzdržuje se v sodelovanju s starši;
- enakopravnost, participacija, dialoškost, solidarnost veljajo tudi za odnos med šolo in domom; šolo in lokalnim okoljem.

Kako lahko učitelj razvija medkulturnost v svojem razredu?

1. Spoštovanje raznolikosti učencev – razlike med učenci predstavljajo vir in sredstvo izobraževanja;
2. Pomoč vsem učencem – učitelj naj ima visoka pričakovanja glede uspeha vseh učencev;
3. Delo z drugimi – sodelovanje in skupinsko delo predstavljata ključen pristop;
4. Stalen osebni strokovni razvoj – učitelji so odgovorni za lastno vseživljenjsko učenje in izobraževanje.

Literatura:

- Aguado Odina, Teresa (2009). The Intercultural Approach As a Methaphor for Diversity in Education. Intercultural Education: Perspectives and Proposals (ed. Teresa Aguado Odina, Margarita del Olmo). Madrid: InterAlfa Programme, 13–28.
- Baumgartl, Bernd (2009). Multiple Identities of People and Groups. A Concept to Avoid Xenophobia? Intercultural Education: Perspectives and Proposals (ed. Teresa Aguado Odina, Margarita del Olmo). Madrid: InterAlfa Programme, 117–138.
- European Agency for Development in Special Needs Education (2012). Teacher Education for Inclusion: Profile of Inclusive Teachers, <https://www.european-agency.org/sites/default/files/Profile-of-Inclusive-Teachers.pdf> (1.12.2016).
- Resman, Metod (2006). Oblikovanje interkulturne šolske skupnosti. Sodobna pedagogika, 57, 202–217.
- Vah Jevšnik, Mojca, Toplak Kristina (2011). Migracije, etnična/kulturna raznolikost in medkulturni dialog kot pomembne tematike izobraževanja za trajnostni razvoj. IB revija, 45, 1/2, 39–44.